

Rettledning for nasjonalkontor om anvendelsen av force majeure knyttet til “costs entailed by activities that have not taken place or additional costs that were caused by the exceptional circumstances”¹

Onsdag den 11. mars erklærte Verdens helseorganisasjon koronaviruset for en global pandemi. Basert på dette anses det tillatelig å anvende force majeure-prinsippet. Av hensyn til det generelle aktsomhetsprinsippet som gjelder for alle våre aktiviteter ville det være vanskelig å unngå dette under de rådende omstendigheter, hvor en stor og viktig del av de planlagte og pågående aktivitetene i allerede innvilgede prosjekt allerede har blitt kansellert eller utsatt.

Med sikte på å forenkle det administrative arbeidet med den store mengden force majeure-saker, vil derfor følgende praksiser anbefales fulgt av nasjonalkontorene:

**Erasmus+ utdanning og praksis - KA1 (mobilitet for lærende og ansatte), KA2 (kun LTT-aktiviteter) – Reisestøtte og støtte til enkeltpersoner
Erasmus+ ungdom and europeiske solidaritetskorps – Reisestøtte, lommepengestøtte og flyttebidrag**

A. For tilfeller hvor deltagere har avsluttet aktiviteten og returnert til sitt hjemland:

Akutte tiltak for å verne og hjelpe deltagere:

- 1) deltagere får **beholde alt tilskudd de så langt har mottatt**. På et senere tidspunkt (sluttrapportvurdering) kan de bli bedt av tilskuddsmottaker om å tilbakebetale deler av støtten hvis de er i en situasjon som beskrevet under punkt 3) nedenfor.

Vilkår for godkjenning av bruk av støtte (prinsipper for nasjonalkontorenes godkjenning ved vurdering av sluttrapporter fra prosjekter):

- 2) tilskuddsmottaker har rett til å **beholde tilskudd så lenge aktiviteten var pågående**. Eksempel: Hvis en mobilitet begynte 1. januar og er forutsatt slutført 1. juli, og aktivitetene ble innstilt f.eks. 15. mars, så vil deltageren/tilskuddsmottakeren ha rett til å beholde tilskuddet for perioden 1. januar – 15. mars.
- 3) tilskuddsmottaker må kun tilbakeføre gjenstående deler av tilskuddet (dvs. fra tidspunktet da aktiviteten anses innstilt og frem til planlagt sluttdato; 16. mars – 1. juli i eksempelet ovenfor) **for perioder hvor samtlige av de følgende vilkår er oppfylt:**
 - a. deltagere planlegger å ikke gjenoppta mobilitetsaktiviteten når vertsinstitusjonen/-organisasjonen igjen er «operativ»
 - b. deltagere velger å ikke delta i gjennomføring av aktiviteter vha. digitale løsninger (f.eks. fjernundervisning) som tilbys av vertsinstitusjonen/-organisasjonen
 - c. deltagere ikke har kostnader etter hjemkomst som må anses utelukkende og direkte foranlediget av mobilitetsoppholdet (f.eks. at de må fortsette betaling av elektrisitet, husleie o.l. utenlands, selv om de har reist hjem)

Tilskuddsmottaker må bekrefte at de ovenfor nevnt vilkår er oppfylt i forbindelse med sluttrapportering.

- 4) hvis ett eller flere av de ovenfor nevnte vilkår ikke er oppfylt, så vil tilskuddsmottakerne (og deltagerne) ha rett til å **beholde tilskuddet/støtten**.

¹ Jf. «2019 Guide for National Agencies implementing the Erasmus+ Programme and the European Solidarity Corps» (EAC.B.4 – Ares (2018), version 2, 12 July 2019), punkt 3.16.

Tilleggskostnader som utelukkende og direkte er forbundet med aktivitetene: tilskuddsmottakere vil, i forbindelse med sluttrapportering, kunne be om å bli kompensert for tilleggskostnader de har hatt ved dekning av ekstra reisekostnader for deltagere som måtte kjøpe en ekstra billett for å komme seg hjem. Forutsatt at slike tilleggskostnader samlet sett ikke medfører at det totale tildelingsbeløpet som fremgår av avtalen med nasjonalkontoret overstiges, så kan nasjonalkontorene dekke slike tilleggskostnader i henhold til standardsatser for reiseutgifter (distansetabell). For studenter i høyere utdanning gjelder samme regel med mindre mobilitetsstøtten som studenten allerede har fått er ment å dekke slike kostnader. I begge fall må tilskuddsmottaker dokumentere a) at deltageren har forsøkt å få refusjon eller å få endret opprinnelig bestilling hos transportselskapet (flyselskap, reisebyrå e.l.) eller oppnå dekning via forsikringselskap, og at dette ikke førte frem, og b) de aktuelle tilleggskostnadene via bilag og relevant underlagsdokumentasjon.

B. For tilfeller hvor deltagere har innstilt aktiviteten og valgt eller blitt tvunget til å forbli i utlandet:

Akutte tiltak for å verne og hjelpe deltagere:

- 1) deltagere får **beholde all støtte de så langt har mottatt**. På et senere tidspunkt (sluttrapportvurdering) kan de bli bedt av tilskuddsmottaker om å tilbakebetale deler av støtten hvis de er i en situasjon som beskrevet under punkt 3) nedenfor.

Vilkår for godkjenning av bruk av støtte (prinsipper for nasjonalkontorenes godkjenning ved vurdering av sluttrapporter fra prosjekter):

- 2) tilskuddsmottakere/deltagere har rett til å **beholde tilskudd så lenge aktiviteten var pågående**. Eksempel: Hvis en mobilitet begynte 1. januar og er forutsatt sluttført 1. juli, og aktivitetene ble innstilt 15. mars, så vil deltageren ha rett til å beholde tilskuddet for perioden 1. januar – 15. mars.
- 3) hvis den innstilte aktiviteten gjenopptas har de **rett til å få utbetalt den resterende del av tilskuddet** for perioden når aktiviteten er gjenopptatt.

Tilleggskostnader som utelukkende og direkte er forbundet med aktivitetene: I tillegg til den resterende del av tilskuddet ved gjenopptakelse av aktiviteten, vil tilskuddsmottakere/deltagere ha rett til fortsatt utbetaling av støtten (enhetskostnader) i **perioden hvor aktiviteten er innstilt** hvis følgende vilkår er oppfylt:

- deltagerne planlegger å gjenoppta mobilitetsaktivitetene sine når vertsinstitusjonen/-organisasjonen igjen er «operativ», og å delta i fjernundervisning så langt dette er tilbudt av vertsinstitusjonen/-organisasjonen, og
- deltagerne er tvunget til å forbli i utlandet som følge av reiserestriksjoner pålagt av nasjonale myndigheter.

Forespørsler fra deltagere om utbetaling av slik tilleggsstøtte avgjøres av tilskuddsmottakerne. Før innvilgelse av hver slik forespørsel, må tilskuddsmottaker forsikre seg om at det totale tilskuddet til prosjektet er tilstrekkelig til å dekke slike individuelle utbetalinger av tilleggsstøtte. Hvis budsjettammen ikke er tilstrekkelig til å dekke den totale enhetskostnaden, kan tilskuddsmottaker vedta at det skal anvendes et lavere støttebeløp.

C. For tilfeller hvor deltagere (eller organisasjoner) har vedtatt å kansellere aktiviteten før den starter:

- Deltagere/organisasjoner har **rett til å beholde tilskuddet/støtten** som dekker reise (basert på standard enhetskost) hvis det ikke lot seg gjøre å kansellere reisebestillingen med refusjon fra transportselskapet. Tilskuddsmottaker må i alle tilfeller sikre bevis for at deltageren forsøkte å oppnå refusjon fra transportselskapet, forsikringsselskap eller andre, og at dette ikke førte frem.
- For tiltak rettet mot ungdom (Erasmus+ Aktiv Ungdom), vennligst se om "organisasjonsstøtte" nedenfor.

Erasmus+ utdanning og opplæring - KA1 - Organisasjonsstøtte (OS)

I tilfeller nevnt under A) og B) ovenfor har tilskuddsmottaker rett til å motta organisasjonsstøtte i alle tilfeller hvor individuell støtte godkjennes.

I tilfellet nevnt under C) har tilskuddsmottaker rett til å motta organisasjonsstøtte for deltagere i aktiviteter som er kansellert som følge av den eksepsjonelle situasjonen skapt av utbruddet av koronaviruset i ulike deler av verden.

Europeiske solidaritetskorps – ESC11, ESC13 and ESC21 – Prosjektkoordinasjonsstøtte (OS)

I alle tilfellene nevnt ovenfor, har tilskuddsmottaker rett til å motta organisasjonsstøtte – kostnader til prosjektkoordinering skal i så fall omfatte kostnader til forberedelser og oppfølging av deltagere før avreise, samt bistand til deltagere for å håndtere den eksepsjonelle situasjonen skapt av utbruddet av koronaviruset i ulike deler av verden.

**Erasmus+ Aktiv Ungdom (ungdomsutveksling og ungdom i praksis) - KA1 og KA3 - Organisasjonsstøtte
Europeiske solidaritetskorps – ESC11, ESC13 and ESC21 – Aktivitetskostnader (OS) og Inkluderingsstøtte**

For tilfelle A) ovenfor:

- Tilskuddsmottakere har rett til å beholde organisasjonsstøtte så lenge **aktiviteten var pågående**. Eksempel: Hvis en mobilitet begynte 1. januar og er forutsatt sluttført 1. juli, og aktivitetene ble innstilt 15. mars, så vil deltageren/tilskuddsmottaker ha rett til å beholde tilskuddet for perioden 1. januar – 15. mars.
- Tilskuddsmottakere har rett til å **beholde den delen av tilskuddet** som dekker den gjenværende perioden (dvs. fra tidspunktet da aktiviteten ble innstilt frem til den planlagte dato for slutføring av aktiviteten) hvis de er forpliktet til å dekke kostnader utelukkende og direkte forbundet med aktiviteten.

For tilfelle B) ovenfor:

- Tilskuddsmottakere har rett til å **beholde den delen av tilskuddet** som dekker den perioden da **aktiviteten var pågående**. Eksempel: Hvis en mobilitet begynte 1. januar og er forutsatt sluttført 1. juli, og aktivitetene ble innstilt 15. mars, så vil deltageren/tilskuddsmottaker ha rett til å beholde tilskuddet for perioden 1. januar – 15. mars.
- Ved midlertidig innstilling, har tilskuddsmottakere **rett til å motta tilskuddet når aktiviteten igjen igangsettes**.

Tilleggs kostnader som utelukkende og direkte er forbundet med aktivitetene: I tillegg til retten til å motta gjenværende deler av tilskuddet når aktiviteten igjen igangsettes, kan tilskuddsmottakere under "exceptional costs" kreve kompensasjon for reelle kostnader pådratt for å dekke oppholds- og burtgifter for deltagere gjennom perioden aktiviteten var innstilt. Nasjonalkontorene avgjør innvilgelse av slik kompensasjon, etter å ha forsikret seg at beløpet i den enkelte sak kan dekkes innenfor tilskuddet prosjektet er innvilget (dvs. at det totale beløpet for prosjektet ikke overstiger tilskuddsbeløpet i kontrakten).

For tilfelle C) ovenfor:

- Tilskuddsmottakere har **rett til å beholde organisasjonsstøtten** hvis de er forpliktet til å dekke kostnader utelukkende og direkte forbundet med aktiviteten, selv om aktiviteten kanselleres. Nasjonalkontoret kan redusere antallet enhetskostnader i tilfeller hvor forespørselen er disproporsjonal og ikke direkte forbundet med aktiviteten.

Erasmus+ - KA2 Strategiske partnerskap – Prosjektkoordinering
Europeiske solidaritetskorpser - Solidarity Projects – Prosjektkoordinering

Tilskuddsmottakere kan velge å midlertidig innstille sine prosjekter, be om en forlengelse av prosjektperioden og utføre de planlagte aktiviteter så snart situasjonen er normalisert. I slike tilfeller vil prosjektkoordineringsstøtten beregnes på basis av den nye prosjektperioden fratrukket den perioden prosjektet var innstilt, og være oppad begrenset til det tilskuddsbeløp som fremgår i avtalen mellom tilskuddsmottaker og nasjonalkontoret.

Erasmus+ - KA2 Strategiske partnerskap - Immaterielle resultat, spredningstiltak, transnasjonale prosjektmøter (Intellectual outputs, multiplier events, transnational project meeting)

Tilskuddsmottakere kan velge å midlertidig innstille sine prosjekter, be om en forlengelse av prosjektperioden og utføre de planlagte aktiviteter så snart situasjonen er normalisert. Hvis i stedet velger å ikke forlenge prosjektet, så har de likevel krav på å motta tilskudd (i form av enhetskostnader) under forutsetning av at:

- møter og tiltak gjennomføres ved bruk av virtuelle verktøy, og
- de implementerer tiltak for å fjernelevere planlagte immaterielle resultat.

Nasjonalkontoret kan i forbindelse med sluttrapportering redusere tilskuddsbeløpet dersom resultatene (møter, immaterielle resultat, osv.) vurderes som lavere enn planlagt.

Erasmus+ - KA1 og KA2 og KA3 Europeiske solidaritetskorpser - Eksepsjonelle kostnader og kostnader knyttet til deltagere med særlige behov (Exceptional costs and special needs support)
KA3 European Solidarity Corps - eksepsjonelle kostnader og særbehovskostnader

Tilskuddsmottakere kan kreve dekning av høyere kostnader enn planlagt under disse budsjettkategoriene forutsatt at det endelige beløpet ikke overstiger tilskuddsbeløpet kontraktsfestet mellom tilskuddsmottaker og nasjonalkontoret. Nasjonalkontoret avgjør dekningsberettigelsen av slike ekstrakostnader individuelt.